

Oog voor u

Nieuwsmagazine Hoornvlies Patiënten Vereniging
Jaargang 7 Nummer 3

In dit nummer

THEMA

'BLINDENGELEIDEHONDEN
EN HULPHONDEN'
interviews met
trainers en gebruikers

Artikel

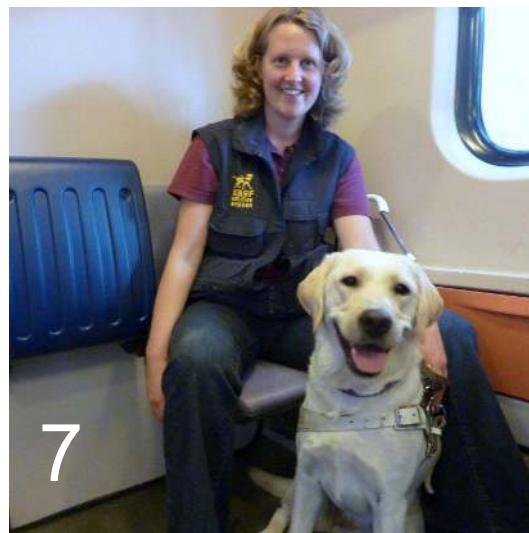
Willem Schaftenaar
dierenarts in Blijdorp
Zoo over
oogaandoeningen
bij wilde dieren en
huisdieren

Nieuws van het
bestuur ...

en diversen

- 3** Van de bestuursstafel
voorzitter Jan Veltkamp
- 4** Column
Em.Prof.dr. Hennie Völker-Dieben
- 6** Lotgenotencontact
door Prof. Caesar C. Sterk
- 7** Thema Interview met Eline van
Oosterom, trainster van het KNGF
- 12** Willem Schaftenaar, dierenarts bij
Blijdorp Zoo over oogaandoeningen
bij wilde dieren en huisdieren
- 15** Thema Interview met Joke Polak,
slechtziend en wat haar blindenge-
leidehond Archie voor haar
betekent
- 18** Diverse bestuursmededelingen

In dit nummer

colofon

Oog voor U is een uitgave van de
HPV - Hoornvlies Patiënten Vereniging
Oplage: 2.000 stuks
Verschijnt: 4x per jaar
Redactie: Annemieke van Kalken
Ontwerp, opmaak en interviews:
De Partners van TOM, Antwerpen
E info@departnersvantom.com
Fotografie: Jeff Hoopman MBGG/Akersloot
www.jeffhoopmanjewels.com
Druk: Sprint Print BV, Zwaag/Hoorn
© Hoornvlies Patiënten Vereniging 2011

De artikelen weerspiegelen niet per se de mening
van het bestuur van de HPV.

REAGEER: uw reactie stellen wij zeer op prijs.
Deze kunt u sturen naar het secretariaat. Tevens
kunt u zich als lid aanmelden bij het secretariaat.
De contributie bedraagt € 25,00 per jaar.

Secretariaat:
Postbus 557
2300 AN LEIDEN
e-mail: info@oogvoorU.nl
Telefoon: 071 519 10 77
Meer informatie: www.oogvoorU.nl

foto Jeff Hoopman

Van de Bestuurstafel

Jan Veltkamp
Voorzitter HPV

De vakantie is voor velen alweer verleden tijd; het was wat het weer betreft van alles wat. Hopelijk bent u de regendans ontsprongen. Toch maar weer uitgerust aan de slag. Maar wel even tijd voor ons Magazine 'Oog voor U'.

In dit nummer weer eens heel iets anders. In het scala van oogaandoeningen komen wij van allerlei patiënten tegen. Maar, zoals wij vorige keer al constateerden, is of voelt een mens met een oogkwaal of ooggebrek zich lang niet altijd een patiënt. Soms is men het ook niet, maar is men wel gehandicapt door slecht zicht of helemaal geen zicht. Uw redactie was op bezoek bij een echtpaar dat dank zij hun geleidehonden weer volop aan het maatschappelijk verkeer kan deelnemen.

In ons overleg met Viziris, de koepelorganisatie van ooggerelateerde patiëntenverenigingen, komen wij ook regelmatig de bestuurders van de Nederlandse Vereniging van Geleidehondgebruikers tegen.

Hebt u er wel eens bij stilgestaan dat dieren ook oogproblemen kunnen hebben? Ja, als u zelf een dier hebt waarschijnlijk wel, maar anders wellicht niet. Welnu, wij zochten daarvoor de dierenarts op en wel in Blijdorp in Rotterdam. Zeer interessant!

In het vorige nummer vertelde ik u dat ik mij eigenlijk geen patiënt voelde. Met mijn plotseling rood geworden oog ben ik - eigenlijk een beetje te laat - toch naar mijn oogarts gegaan die een bacteriële infectie constateerde. Dat niet alleen, maar de infectie zat op de grens van het donorweefsel en dat zou afstoting kunnen veroorzaken! U begrijpt dat mijn oogarts mijn late komst niet erg waardeerde en u begrijpt ook dat uw voorzitter zeer beschaamd moest constateren dat hij nooit meer zo stom moet zijn om een bezoek aan de oogarts uit te stellen!

Gelukkig is de infectie bedwongen met ieder uur(!) druppelen en dagelijkse controle en is de dreigende afstoting van het donorhoornvlies voorkomen. Hulde aan de doortastendheid en goede zorg van mijn oogarts!

Les voor iedereen die ook maar de geringste onregelmatigheid aan een oog merkt: maak met spoed een afspraak!

U ziet, als je denkt dat je geen patiënt meer bent, is dat echt niet een betrouwbare gedachte en is het echt geen goed idee om dan je lidmaatschap van de HPV maar op te zeggen! Al is het maar om toch ook zo af en toe van zo'n club lotgenoten of liever ervaringsdeskundigen wat op te steken.

Ik wens u veel leesplezier.

Hartelijke groet,

Jan Veltkamp

Column

van

**Em. Prof. dr.
Hennie
Völker-Dieben**

‘Een patiënt om nooit te vergeten’

Vanaf 1970 heb ik mij gedurende 35 jaar beziggehouden met ‘het mooiste vak van de wereld’: de oogheelkunde. Daarbij heb ik heel erg veel patiënten leren kennen. Ik prijs mij gelukkig dat ik altijd zulke aardige patiënten heb getroffen. Aan vele bewaar ik bijzondere herinneringen, maar sommige patiënten lieten echt een onuitwisbare indruk achter. Zo ook deze patiënt.

Kinderen met oogkwalen maakten nog meer indruk op mij dan volwassenen. Een van mijn jonge patiëntjes is niet alleen onvergetelijk voor mij, maar ook voor mijn dochter, die bijna een jaar jonger was.

Het meisje was nog geen vier jaar oud toen zij last kreeg van een steeds terugkerende herpesinfectie in haar oog. In de jaren die volgden sleten zij en haar ouders een pad naar de plaatselijke oogarts. De infecties volgden elkaar op met steeds kortere tussenpozen en de behandeling van het virus was bepaald niet eenvoudig. De antivirale middelen destijds waren beslist niet zo effectief als tegenwoordig.

Na enkele jaren tobben, werd zij naar mij verwezen met de vraag of een hoornvliestransplantatie, ondanks de zeer jonge leeftijd van het kind, in dit geval uitkomst zou kunnen brengen. Het leven van het meisje maar ook dat van haar ouders werd gedomineerd door de hoornvliesinfecties. Het pijnlijke, maar ook cosmetisch storende oog en de behandeling daarvan bepaalden hun leven. Op alle foto’s van belangrijke gebeurtenissen in haar kinderleven, zoals uitvoeringen van de gymnastiekclub en familiefeestjes, stond zij met een

oogverband. Het mooie kindergezichtje, de feestjurk of de geslaagde uitvoering kregen daardoor niet de aandacht die ze verdienden.

De beslissing om een hoornvliestransplantatie te verrichten bij kinderen betekent spitsroeden lopen. Als een kind een oog langdurig niet gebruikt omdat er bijvoorbeeld een oogverband voor zit, dan wordt het een lui oog. Dat betekent dat, zelfs als een hoornvliestransplantatie wordt verricht en postoperatief alles naar wens gaat, het oog nog steeds niet goed gaat zien - tenzij het vóór de leeftijd van tien jaar intensief geoefend wordt. Dus hoe langer je wacht, hoe minder jaren om te oefenen over zijn. Aan de andere kant: hoe jonger het kind is ten tijde van de transplantatie, hoe groter de kans op complicaties, door vuile handjes of kleine ongelukjes tijdens het spelen met andere kinderen. Er moeten dus veiligheidsmaatregelen worden genomen, en daarmee wordt het kind beperkt. Maar een kinderleven wordt evenzeer beperkt door de steeds terugkerende hoornvliesontstekingen, om nog maar niet te spreken over de pijn en lichtschuwheid die daarmee gepaard gaan.

Na lang wikken en wegen en overleggen met de ouders en de eigen oogarts werd het besluit genomen: het meisje werd op de wachtlijst gezet voor een hoornvliestransplantatie.

Het wachten begon. Een extra complicatie was dat we voor een hele jonge patiënt het liefst een wat jongere donor wilden hebben, die natuurlijk niet zo vaak beschikbaar zijn.

Op een gegeven moment nam het lot een beslissing voor ons. De hoornvliesinfectie was zo ernstig dat een gat dreigde te ontstaan. Er moest iets gebeuren, en wel op korte termijn. Gelukkig kwam er een donorcornea beschikbaar en verliep de operatie voorspoedig.

Niet alleen het meisje blijft in mijn gedachten. Ook de anesthesist die speciale belangstelling had voor narcose bij kinderen en de instrumenterende OK-verpleegkundige die voordat ik het vroeg het juiste instrument al in haar hand had, vergeet ik niet.

We konden altijd wel wat ruilen en schuiven zodat we in dit soort moeilijke gevallen een team konden vormen. Een succesvolle operatie is niet de privéprestatie van de chirurg, maar het resultaat van de inzet van een hele groep mensen! Omdat de kinderafdeling maar heel zelden

transplantatiepatiëntjes verpleegde, was afgesproken dat deze kinderen met één van de ouders op een tweepersoonskamer van de volwassenenafdeling zouden worden opgenomen. Met wekelijks twee tot drie transplantatiepatiënten waren alle medewerkers volledig vertrouwd met deze groep patiënten.

De dag na de operatie (een vrijdag) bleek alles gelukkig naar wens te verlopen - maar wat zag het meisje er klein uit in dat grote bed.

Ze gedroeg zich overigens heldhaftig bij verband wisselen en oogdruppelen. De lange voorgeschiedenis van deze bijna vijfjarige heldin met oogontstekingen werd daarmee pijnlijk duidelijk. Haar moeder was een onmisbaar onderdeel van het team dat voor het succes verantwoordelijk was, eindeloos werden verhalen voorgelezen en spelletjes gedaan.

In het weekend ging ik, onafhankelijk van het dienstschema, meestal even zelf naar de operatiepatiënten kijken. Niet omdat ik dit mijn gewaardeerde collega niet toevertrouwde, maar omdat ik er gewoon zelf last van had als ik niet langsging.

Het gezinsleven stelde in het weekend natuurlijk ook eisen. Mijn dochter beschouwde het al op jonge leeftijd als een uitje om even mee naar het ziekenhuis te gaan. Zij kon rekenen op een glaasje limonade in de keuken bij de verpleegsters en eerlijk gezegd werd zij ook door de patiënten schromelijk verwend. Dit keer was het extra leuk voor haar. Een leeftijdgenootje wilde ze graag ontmoeten, en nog leuker was het dat de moeder haar direct uitnodigde om op het voeteneind van het bed mee te luisteren naar een met verve voorgelezen verhaal. Ik kon in alle rust de overige patiënten bezoeken, sterker nog: dochterlief was niet bereid met me mee te gaan voordat het verhaal uit was. Ik schoof dus 'noodgedwongen' even aan bij de verpleging voor een kopje koffie.

Toen het echt tijd werd om naar huis te gaan, haalde ik mijn dochter op in de kamer van het patiëntje. Oogverbanden waren voor mijn dochter niet erg opwindend, daaraan was ze gewend. Wel zag ik haar hoogst geïnteresseerd kijken naar de voortandjes van het meisje.

De melktandjes waren verkleurd, waarschijnlijk door een val (met een afgedekt oog kun je minder goed diepte schatten). Dit probleem zou na het wisselen weer opgelost zijn.

Wanneer mijn dochter met zoveel belangstelling iets bestudeerde, kon ik rekenen op een zeer rechtstreekse vraag naar het hoe of wat. Deze keer werd ik totaal overvallen door de verklaring die ze, met haar vinger wijzend, luid en duidelijk gaf: 'Mama, zij heeft haar tandjes niet goed gepoetst!'

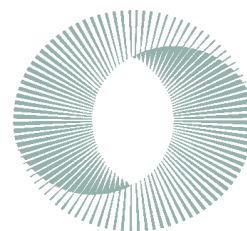
Zelden heb ik zo'n rood hoofd gehad; wat voelde ik mij opgelaten. Zeker, wij waren met haar in de fase van zelf tanden poetsen, dus het belang van goed poetsen was thuis aan de orde, maar op dit resultaat van onze kennisoverdracht had ik niet gerekend. Gelukkig nam de moeder het heel goed op.

Jarenlang heb ik dit meisje nog gecontroleerd en thuis moeten vertellen hoe het met haar ging.

Haar oogontstekingen waren verleden tijd en haar leven was genormaliseerd. Ze maakte een mooie opleiding af en kreeg een interessante baan, ik ontving een huwelijksaankondiging en op een gegeven moment kwam ze trots op controle met een baby in een wandelwagentje.

Wat was het moeilijk om afscheid te nemen bij mijn pensioen, 27 jaar later.

Contactlenzen op medische indicatie?

oculenti®
contactlenspraktijken
kwaliteitszorg in zien

Vestigingen in ziekenhuizen
 in Nederland. Ook bij u!

Bel (079) 330 24 40 of kijk op
www.oculenti.nl

Onze wetenschappelijk adviseur, Prof. Caesar C. Sterk, oogarts, beantwoordt vragen van medische aard.

Vraag:

“Ik krijg binnenkort een hoornvliestransplantatie, graag wil ik enige antwoorden: Hoe lang gaat een donorhoornvlies mee? Is dit voor altijd en heeft het te maken met leeftijd?”

Antwoord Prof. Sterk:

“Dat kan heel lang zijn, dus tientallen jaren, maar dit is afhankelijk van een aantal factoren, zoals het soort transplantaat (alle lagen of alleen voorste of achterste laag), of er eerder afstotingen zijn geweest, of er gebruik moet worden gemaakt van een door middel van weefseltypering aangepast transplantaat, of er veel of weinig vaatingroei is in het eigen hoornvlies en wat de diagnose is van het te transplanteren zieke hoornvlies.”

Vraag:

“Wordt zo'n transplantaat van tevoren opgeslagen en zo ja, waar?”

Antwoord Prof. Sterk :

“Hoornvliezen worden tevoren uitgebreid gecontroleerd en er worden testen uitgevoerd. Gedurende die tijd wordt het donorhoornvlies bewaard in weefselkweekvloeistof in de broedstuf in een hoornvliesbank.”

Vragen?

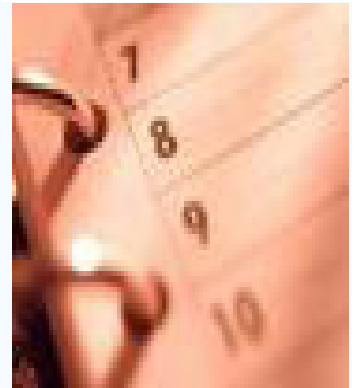
Laat het ons weten via het Lotgenotencontact
T 071 519 10 77 E info@oogvoor.nl

Belangrijke data

Let op, gewijzigde datum :

11 - 15 september 2012
50+Beurs, Jaarbeurs in Utrecht

Contributie 2012

De acceptgiro's hebben wij dit jaar in juni verzonden en wij hebben inmiddels al veel betalingen mogen ontvangen.

Echter, ongeveer 25% moet nog wel binnen komen. Daarom bij deze het verzoek: willen de leden die hun contributie voor 2012 nog niet hebben betaald dat graag zo spoedig mogelijk doen?

Wilt u bij de betaling ook uw lidmaatschapsnummer vermelden?

Alvast onze dank voor uw medewerking.

De ledenadministratie

Dé specialist op het gebied van medische indicaties.

Bij Visser Contactlenzen zijn we volledig gespecialiseerd in o.a. sclerale contactlenzen, die toegepast kunnen worden bij aandoeningen zoals:

- Keratoconus
- Extreem droge ogen
- Hoornvlieslittekens

In overleg met de oogarts kan beoordeeld worden of andere indicaties ook voor de scleralens in aanmerking komen.

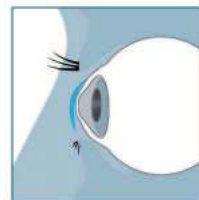

fig 1: Bij een gevorderde keratoconus past een gewone vormstabiele lens vaak niet meer

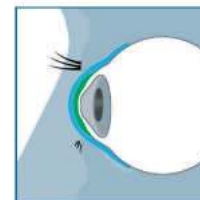

fig 2: Een scleralens bij keratoconus: De groene laag is de vochtlaag tussen het hoornvlies en de scleralens

visser contactlenzen

centrum voor zien

T 088 - 900 80 80 | www.vissercontactlenzen.nl

Amsterdam, Arnhem, Eindhoven, Geldrop, Harderwijk, Helmond, 's-Hertogenbosch, Nijmegen, Oss, Rotterdam, Utrecht, Velp, Waalwijk, Weert en Zevenaar

Een echte hondenbaan!

foto's en interview
door Femke Foppema

foto KNGF

Wie kent ze niet: de posters van het Koninklijk Nederlands Geleidehondenfonds. Een vertederende puppy in een veel te groot geleidehondentuig of bovenop een stapel boeken. 'Hij moet nog veel leren' luidt het onderschrift.

Wat zo'n dier allemaal moet leren en hoe dat in zijn werk gaat, mocht ik meemaken tijdens de training van een jonge labrador die wordt opgeleid tot geleidehond. Een hond die, zoals een gebruiker het treffend verwoordde, voor zijn baas het verschil kan betekenen tussen achter de geraniums zitten en volop aan het leven deelnemen.

Op een drukkend warme woensdagochtend in juli ontmoet ik geleidehondentrainer Eline van Oosterom bij het busje van KNGF Geleidehonden.

Esta is aan de beurt, een rank, blond labradorteeffe van ruim anderhalf jaar oud dat sinds vier maanden in training is. Enthousiast springt ze de bus uit, ze heeft er duidelijk zin in. Ze begroet me kwispelend en dertelt om me heen. Zodra Eline haar het tuig met de beugel heeft omgedaan, is ze echter rustig en alert.

Terwijl we door een rustige buitenwijk van Amsterdam lopen, legt Eline me van alles uit over geleidehonden en hun training. Tegelijkertijd observeert en coacht ze Esta: een mooi staaltje van multitasking.

‘Vooraan!’ roept Eline; dat betekent: rechtdoor, en Esta begint in een gelijkmatig tempo te lopen. Haar achterpoten zijn steeds op kniehoogte van Eline. Een geleidehond moet altijd een beetje voor zijn baas uit lopen om te kunnen anticiperen op onverwachte situaties.

‘Rechts heb ik de riem, daarmee stuur ik de hond’, legt Eline uit. ‘Via de beugel in mijn linkerhand geeft Esta indien nodig aan mij door welke kant ze mij op wil hebben.’

Ze vertelt hoe bijzonder dat eigenlijk is: van nature zijn deze honden altijd geneigd te doen wat hun baas vraagt, maar ze moeten in bepaalde situaties ook zelf beslissingen nemen en ‘ongehoorzaam’ kunnen zijn om ongelukken te voorkomen!

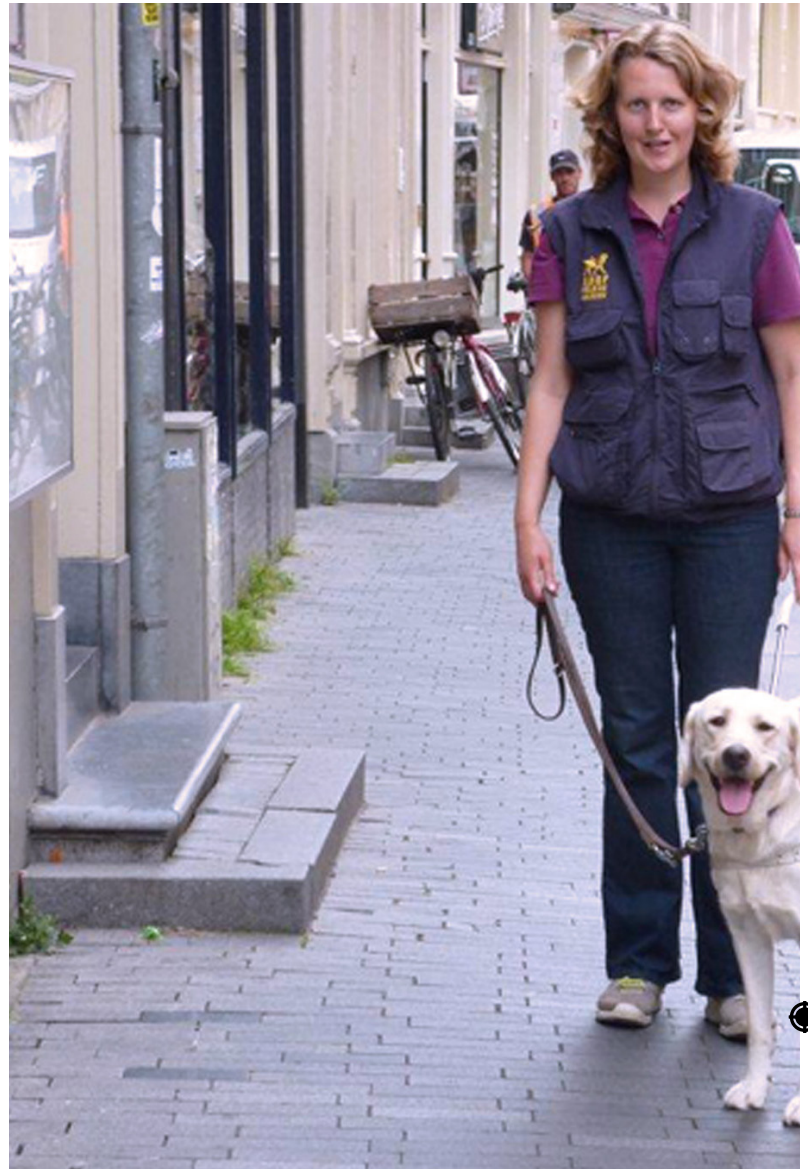
Esta laat intussen zien wat ze in die paar maanden intensieve training – vijf dagen per week, tweemaal per dag een tot anderhalf uur - al heeft geleerd. Ze stopt bij elke overgang van stoep naar straat, van straat naar stoep. Zo krijgt de baas de gelegenheid met zijn stok het verschil in hoogte af te tasten. Pas wanneer ze het commando ‘over!’ krijgt, loopt ze door. ‘Links’ en ‘rechts’ begrijpt ze feilloos.

‘De hond zal zijn baas nooit op een kruispunt laten oversteken, maar altijd eerst een zijstraat laten inslaan,’ legt Eline uit. ‘Dat is de veiligste oversteek.’ Inderdaad loopt Esta bij het kruispunt niet rechtdoor, maar slaat uit zichzelf rechtsaf en stopt dan.

‘Zoek zebra!’ roep Eline. Prompt loopt Esta naar de dichtstbijzijnde zebra.

‘Een hond is niet in staat in te schatten of het veilig is om over te steken’, legt Eline uit. ‘Hij gaat pas als hij het commando ‘over’ krijgt. Een blinde of slechtziende maakt die inschatting zelf, grotendeels op zijn gehoor. Automobilisten zijn natuurlijk sowieso alert als ze iemand met een hond en een blindenstok zien.’

We passeren een boom met een overhangende tak Esta kan er gemakkelijk onderdoor en wil dat ook doen,

maar Eline houdt haar tegen. Ze trekt de tak omlaag en laat hem aan Esta zien. De hond begrijpt meteen wat ze verkeerd heeft gedaan. We gaan even terug en deze keer loopt Esta met een boog om de boom heen. Eline belooft haar met een koekje en legt uit dat een geleidehond moet leren breder en groter te denken dan hij zelf is. Obstakels waar de hond onderdoor of langs kan maar waar een mens zich aan zou kunnen stoten, moet hij vermijden.

We vervolgen onze weg naar het metrostation. Eline loopt naar de roltrap, maar voordat ze een voet op de treeplank kan zetten, gaat Esta resoluut dwars voor haar staan: ze mag er niet door. Roltrappen zijn immers voor blinden en slechtzienden een groot gevaar. Een duidelijk voorbeeld van een situatie waarin de hond omwille van de veiligheid iets anders doet dan de baas wil. Esta kiest het breedste incheckpoortje. Op het commando ‘Zoek trap!’ brengt ze haar begeleider naar het perron.

De toekomstige geleidehonden – labradors, golden retrievers, herders of kruisingen van deze rassen – brengen hun eerste levensjaar door bij een zorgvuldig geselecteerd pleeggezin. Daar wordt de basis gelegd van hun opvoeding en worden ze vertrouwd gemaakt met mens en dier, openbaar vervoer en allerhande drukte en verkeer.

Vervolgens verhuizen ze naar het trainingscentrum in Amstelveen, waar tijdens een korte basistraining wordt beoordeeld of ze in principe geschikt zijn om te worden opgeleid als geleidehond.

Voor de honden die niet in aanmerking komen, zoekt het centrum een goed tehuis.

De professionele trainers hebben een driejarige opleiding gevolgd.

Ze trainen behalve de honden ook de toekomstige eigenaar en ‘matchen’ baas en hond.

Ook een baas moet heel wat leren:

hoe loop je met een hond,
hoe maak je duidelijk wat je van hem wilt,
hoe verzorg je een hond en
hoe leer je ‘hondentaal’ verstaan?

Hoe weet een blinde waar hij moet instappen? Natuurlijk: ‘Zoek deur!’ En Esta loopt zonder aarzelen naar de geopende treindeur.

Even later loodst ze haar begeleidster soeverein over de drukke Nieuwmarkt. Op de Zeedijk passeren we een poes; Esta werpt er een snelle blik op maar loopt er verder rustig langs.

Er staan heel wat obstakels op het trottoir: vuilniszakken, fietsen en allerhande troep. Esta heeft geleerd haar begeleidster daar steeds tijdig met een ruime boog omheen te leiden en doet dat geweldig.

De geleidehonden leren snel en graag. Dat gaat vooral via het systeem van voortdurend belonen: met hondenkoekjes, met de stem, met een knuffel. Honden, zeker deze, zijn pleasers – ze doen alles om maar de goedkeuring van de baas te krijgen.

Op dit principe is de hele training gebaseerd.

We zijn weer terug bij het hondenbusje, Esta is moe na anderhalf uur hard werken in opperste concentratie. Ze springt erin, likt mijn hand bij wijze van afscheidsgroet en ploft neer. Tijd voor een welverdiende rustpauze. Eline vertelt dat alle honden in hun vrije tijd ook volop gelegenheid hebben om te rennen, te stoeien en te spelen, kortom om gewoon lekker hond te zijn.

Ik ben onder de indruk van het contact tussen trainster en hond, van het zichtbare plezier dat Esta aan het werk beleeft, en van alles wat deze jonge hond in amper vier maanden tijd heeft geleerd. Nog een maand of twee en dan is ze klaar voor het echte werk. En dan zal een blinde of slechtziende aan Esta een fantastische begeleider en metgezel krijgen.

Voor nadere info: www.geleidehond.nl

‘Voor een hond zijn ogen secundair; voor een kat niet’

door TOM

Aan het woord is Willem Schaftenaar, dierenarts in het Henri Martinhuis in Diergaarde Blijdorp. Of Blijdorp Zoo voor de vele buitenlandse bezoekers. Zijn open persoonlijkheid en enthousiasme over zijn vak en het onderwerp oogaandoeningen bij de dieren die hij zoal behandeld heeft in zijn leven en bij Blijdorp, doen mij steeds aan iemand denken naarmate het verhaal vordert. Maar aan wie dan toch...

Het Henri Martinhuis met zijn vriendelijke bogen Hop het dak, gelegen in het hart van Blijdorp blijkt vooral de werkkamers, bibliotheek en administratie van de dierenarts te herbergen maar ook de onderzoekslaboratoria en de operatiekamer. Via grote ramen kunnen de bezoekers van Blijdorp alles op de voet volgen in de operatiekamer. Willem Schaftenaar heeft al een internationale loopbaan achter de rug voordat hij bij Blijdorp als dierenarts aan de slag gaat.

‘Als kind wilde ik altijd al graag naar Afrika en wat later wilde ik eigenlijk ook wel graag in een dierentuin werken. Ik heb uiteindelijk allebei kunnen doen.’ Hij lacht er vrolijk bij. In Afrika heeft hij zich vooral toegelegd op de behandeling van kleine huisdieren en landbouwdieren. We vragen hem of zijn studie Diergeneeskunde daar nog een speciale studierichting voor heeft, tropische diergeneeskunde, ziektes, of zoiets. ‘Nee’, Willem trekt een ietwat scheef gezicht. ‘Er was een Tropencursus van 3 maanden en dat was het dan. De rest moest je ter plaatse maar gaan ondervinden.’

Behalve de behandeling van dieren in diverse landen heeft Willem ook lesgegeven aan lokale assistenten, bijvoorbeeld over Kunstmatige Inseminatie in Malawi. KI? ‘Jazeker, ze zijn daar goed ontwikkeld hoor. KI voor de veeteelt.’ Glimlacht. ‘Overigens zijn er in die landen nauwelijks dierenartsen te vinden, het zijn meestal assistenten. ‘Blotevoetendokters’ werden ze genoemd in het wereldje van ontwikkelingssamenwerking.’ Willem is in zijn Afrikaanse jaren niet per se extra of andere oogaandoeningen bij dieren tegengekomen dan in Europa. Of een verwaarloosbaar aantal.

‘De meest ernstige ziektes worden overgebracht door teken, in tropische en sub-tropische gebieden. Zoals piroplasmose, ‘East Coast Fever’, tuberculose en rabiës. In mijn regio waren er gemiddeld zo’n 75 gevallen van hondsdolheid per jaar in mijn kliniek.’

Wen spreken nog even verder over zijn ervaringen in Afrika, de handel in tropische dieren en de gevolgen voor het overbrengen van ziektes naar onze dieren in het Westen. Willem: ‘Er is een enorm hoge controle op tropische ziektes en virussen. We kunnen dat heel snel lokaliseren en binnen beperkte kring houden, mocht zich overhoopt toch iets voordoen.’ Dat is goed nieuws.

Ik moet er niet aan denken dat mijn hond of poes plots met een tropische bacterie of virus in hun bastje rondlopen. ‘Eigenlijk zo goed als uitgesloten,’ stelt Willem gerust.

En nu we het toch over katten en honden hebben: mijn poes kijkt scheel. En niet zo’n beetje ook. Ze doet me denken aan Clarence de leeuw, die van de serie Daktari vroeger op tv. De vraag is of dit typisch is bij katachtigen.

‘Ja,’ beaamt Willem. ‘Als het erfelijk is tenminste en niet veroorzaakt door een trauma (ongevalred.) of andere aangeboren afwijking. Het betreft vaak een verbindingsprobleem tussen de ogen en de hersenen, waardoor de oogspieren verkeerd worden aangestuurd. Zeer waarschijnlijk kijkt het dier ook dubbel, dat zie je wel aan het gedrag.’

Ik knik hartgrondig. Mijn Socratessa, de poes, springt regelmatig mis, maait met haar pootje naar nietbestaande voorwerpen of vliegjes. Kortom ze probeert beelden te pakken die duidelijk een paar centimeter naast het bestaande beeld staan.

‘Deze dieren kunnen in het wild niet lang overleven en worden meestal uit de groep gestoten bijvoorbeeld in een gevecht.’ Ik knik weer. Socratessa vond ik na een duidelijk hoorbare catfight met andere grote katten. Ze kon niet meer terug, piepjong en hongerig.

‘Bij leeuwen zien we nog wel eens een aandoening waarbij de kleine hersenen, het cerebellum, betrokken zijn. Soms gaat dat gepaard met scheelzien- kijk maar naar Clarence. Meestal resulteert het voornamelijk in ongecoördineerd gedrag, een soort dronkemansgang. Waarschijnlijk wordt dit veroorzaakt door vitamine A-gebrek tijdens de groei. Het komt als erfelijke aandoening soms voor bij honden en dan met name bij de Cavalier King Charles honden. Door de afwijkende vorm van de binnenzijde van de schedel komen de kleine hersenen in de verdrukking en puilen wat uit.’

‘Ze worden wel sterrekijkers genoemd, deze dieren.’ vervolgt Willem. ‘Omdat ze vaak naar boven kijken door de pijn die de drukkende hersenpan op het uitpuilende cerebellum veroorzaakt.’ Hoe ontstaat dit alles en is het te voorkomen of te genezen?

‘Vitamine A-tekort. Daarom zie je deze aandoening waarbij het cerebellum betrokken is vrijwel nooit in het wild. In de wildernis is de lever het lekkerste hapje en dat zit boordevol Vitamine A.’ Hij grijnst er breed bij.

Het gesprek over schele katjes en honden brengt ons als vanzelf op blindengeleidehonden. Een kat blijkt dus geen overlevingskansen te hebben wanneer er iets met de ogen aan de hand is. Maar hoe zit het dan met honden? 'Een kat is verschrikkelijk gehandicapt zonder ogen. Voor een hond zijn ogen secundair; voor een kat niet. Een hond heeft andere zintuigen waarmee hij zich aardig kan redden.'

Ik stel mij hardop de vraag wat er zou gebeuren wanneer een blindengeleidehond een oogandoening zou krijgen. Kan de hond zijn functie dan nog goed uitoefenen? De hond is immers goed getraind maar hij staat ten dienste van de blinde of slechtziende mens en niet andersom, hoeveel je ook van zo'n dier houdt. Willem Schaftenaar weet er ook geen eenduidig antwoord op te geven. 'Dat zou je moeten uitproberen, maar dat lijkt me toch echt gevaarlijk,' glimlacht hij. 'Zolang ze vaste routes volgen, bijvoorbeeld in huis of tuin.. Tja misschien.' Aardige test, vanwege de observatie van hondengedrag en in het kader van training. Maar of het functioneel is anders dan de enorme band tussen baas en dier? Lastig.

Inmiddels heeft Willem op zijn PC al wat foto's laten zien van het cerebellum en de schedel bij enkele leeuwen die ook duidelijk maken waarom bij deze dieren en de Cavalier King Charles honden de kleine hersenen in het gedrang komen door de abnormale vorm en dikte van het schedeldak. We vervolgen het verhaal over oogandoeningen, nu bij andere wilde dieren en stuiten op een prachtig voorbeeld bij Druppelpadden en waartoe dat kan leiden.

In Blijdorp werd een druppelpadje door twee van zijn maten op de droogste plek van hun territorium gezet. Zoals gewoonlijk bij zwakkeren die zich niet meer zo goed kunnen verweren, kreeg dit druppelpadje dus een slechte plaats waar het te droog is voor zijn ogen en waar doorgaans het eten van de minste kwaliteit is. Van je maatjes moet je het maar hebben.

De oppassers gaven dit padje extra lekkere wasmotlarven te eten zodat hij een beetje aan kon sterken. Inmiddels had de druppelpad echter een lelijke corneale lipidose (vetafzetting of neerslag in het hoornvlies) opgelopen en men dacht dat dit door de droge plek was ontstaan waartoe zijn vrindjes hem hadden veroordeeld. Dat gebeurt wel vaker in een droge omgeving. Maar de oogandoening werd erger. Totdat men door onderzoek

vaststelde dat de lekkere wasmotlarven een voor de druppelpad veel te hoge concentratie aan vet en cholesterol opleverden. Het padje staat nu op dieet en het gaat een stuk beter met 'm. Een interessante bijkomstigheid bij deze uitslag bleek echter voor de Universiteit van Wageningen. Daar wordt een uitgebreide studie gedaan naar een mogelijke oplossing voor het wereldvoedselprobleem voor mensen in de komende decennia. Een beschikbare voedselbron is insecten. De hoge concentratie vet en cholesterol van de wasmotlarf was tot nu toe niet bekend en al helemaal niet dat die een rol zou kunnen spelen bij corneale lipidose bij padden. Zo zie je maar, kleine oorzaken, grote gevolgen. Door de één op een droge hoek gezet, door de ander tot wetenschappelijke held uitgeroepen!

Druppelpad met corneale lipidose - foto Blijdorp

Zo komen we te spreken over welke oogoperaties praktisch uit te voeren zijn bij dieren. En het gaat dan niet alleen om de operatie zelf, want de nabehandeling is minstens zo belangrijk. En in hoeverre zijn dierenogen vergelijkbaar met die van mensen? Staar bij vogels bijvoorbeeld wordt af en toe chirurgisch behandeld. Tot nu toe zijn er geen kunstlenzen bij vogels ingezet. De nabehandeling zoals zalven of druppelen, hetgeen hoornvliespatiënten niet onbekend in de oren klinkt!, is bij wilde dieren een stuk lastiger, zeker als het om gevaarlijke dieren gaat. Je kunt een wolf moeilijk drie keer per dag verdoven met een verdovingspistool om zijn ogen even te druppelen.

'Meestal behandelen we dergelijke dieren dan ook systemisch, oftewel oraal via het voedsel. Bij sommige dieren gaat dat makkelijker dan bij anderen.' En bij waterdieren zoals vissen? 'Die zetten we bijvoorbeeld een uur per dag apart in een aquarium met anti-bioticum in het water. 'Aha, dat is praktisch. 'De ogen van vissen vormen een kwetsbare plek: de stevige oogbol is door een ring van zacht weefsel omgeven. Dat is feitelijk de enige zachte plek in het lichaam van elke vis. Als er een probleem met de vochthuishouding bij een vis optreedt, zie je al snel dat de ogen gaan uitpuilen, waardoor ze heel kwetsbaar worden voor beschadigingen,' legt Willem Schaftenaar uit.

“Een andere veel voorkomende aandoening wordt veroorzaakt door parasieten. Die grazen bij voorkeur op ogen.’ Jakkes. Willem maakt het nog erger: ‘De parasieten dringen vervolgens naar binnen en dan krijgen we ze niet meer weg, ze vreten door. Helaas is het einde van het oog ook het einde van de vis, want ze kunnen niet verder zonder hun ogen.’ De natuur is duidelijk.

Even terug naar de staar, want dat kennen wij ook. In Blijdorp was een Przewalskipaard dat flink gepest en getrapt werd van opzij door de andere paarden in de kudde maar zich niet verdedigde. Hij vermagerde en vereenzaamde. Uit observatie bleek dat hij de aanvallen niet zag aankomen: hij had staar aan z'n linkeroog. Zijn oog werd geopereerd en daarna kon het paard voldoende beweging waarnemen om wel gericht terug te kunnen trappen en weer als volwaardig lid van de kudde mee te kunnen doen. In dit geval was een staaroperatie zinvol om het dier een acceptabele plaats in de kudde te geven.

Gorilla Djeco voor oogonderzoek in het Oogziekenhuis Rotterdam - foto Blijdorp

En ook voor Djeco de gorilla, was het noodzakelijk een staaroperatie te ondergaan. De ingewikkelde sociale structuur binnen een apengroep wordt niet alleen bepaald door kracht maar ook door subtiele zaken zoals gezichtsuitdrukking en daarbij heb je je ogen nodig want anders sta je onderaan de ladder. Djeco zag niet veel meer en onderging een oogoperatie zodat hij weer voldoende kon aflezen op de gezichten van zijn groepsgenoten om te kunnen reageren zoals van hem werd verwacht. De dierenartsen van Blijdorp en de oogartsen van het Oogziekenhuis Rotterdam werken veel samen in bepaalde gevallen. Djeco kon voor de nabehandeling en

onderzoek naar de kelder van het Oogziekenhuis worden gebracht. Voor de medewerkers van het Oogziekenhuis wel een aparte belevenis: een gorilla in de kelder...

‘Wij beschikken bij Blijdorp niet over veel budget, zeker niet voor dure apparaten,’ vertelt Willem. ‘We zijn veelal afhankelijk van schenkingen van ziekenhuizen die ons afgeschreven apparatuur geven, zoals dit echo-apparaat waar we heel blij mee zijn. Wij zouden dat nooit zelf kunnen bekostigen.’ Hij wijst op een ander apparaat, dat ze van het Oogziekenhuis hebben gekregen. ‘Deze is belangrijk voor ons, voor oogmetingen. De studenten van de Erasmus Universiteit komen hier soms een speciaal onderzoek doen. Dat is leuk, die betrokkenheid en zo hebben beide partijen er nog voordeel van.’

We bekijken nog enkele andere foto's, in dit geval van vogels met oogaandoeningen.

Zoals een Molonetispreeuw met een ooginfectie die typische streepjes geeft op het hoornvlies.

En een prachtige sneeuwuil met cataract:

Komen er veel oogziekten voor onder dieren? ‘Eigenlijk valt het relatief wel mee. De meeste beschadigingen die wij zien zijn traumatisch. Veroorzaakt in een gevecht of door een ongeval.’ ‘Ja hoor, dieren hebben ook wel eens een ongelukje, zoals een zwiepende tak of door per ongeluk tegen een uitstekende rots aan te rennen.’ We grijnzen er om. Dan zie ik ineens een foto van een andere gorilla die met de handen voor het gezicht zit.

(zie foto bij inhoudsopgave-red.)

'Dat is Ashmar. Een prachtig voorbeeld van cataract, want Ashmar had in de gaten dat wanneer je door een spleet tuurt, de focus scherper wordt en je daarmee beter kan kijken, ondanks je cataract. Hij maakte dus met zijn handen als het ware een spleetje om toch in de verte te kunnen kijken.'

Vanwege ons thema komen we nog even terug op de voorvaders van onze honden en aanverwante dieren.

'Ik kom in Blijdorp relatief weinig oogproblemen tegen bij carnivoren. De enkele gevallen betrof het wederom trauma. Ik herinner me een vosmangoest, een klein roofdierje- weliswaar geen hondachtige- waarbij ik een oog moest verwijderen na een vechtpartij. Dit dier lijkt op een stokstaartje qua gedrag. Dat betekent dat je ze niet voor langere tijd, dat wil zeggen enkele dagen, uit een groep kunt halen, want dan verspelen ze hun plaats en kunnen niet meer terugkeren.

Dat dierje ging dus linea recta van de operatietafel weer terug naar de groep en moest in de groep worden nabehandeld. Verder een enkele ouderdomsstaar. De specifieke, vaak rasgebonden oogafwijkingen zoals we die bij de huisdieren wel kennen, ben ik niet tegengekomen in Blijdorp.'

Ik kijk en luister naar deze dierenarts in zijn bijzondere omgeving, met zoveel verschillende dieren en onderwerpen waar hij dagelijks mee bezig is. Met zijn nuchtere kijk en tegelijkertijd vriendelijke enthousiasme voor het vak en de dieren geeft hij uitleg over wat hij zoal heeft gezien en meegemaakt. Het is logisch dat hij heeft lesgegeven want zelfs de interviewer begrijpt als leek wat hij zegt, hij heeft dat talent.

Het is ook alleszins begrijpelijk dat het NOG-Nederlands Oogheilkundig Genootschap- Willem Schaftenaar eens heeft uitgenodigd als gastspreker op haar congres want hij vertelt boeiend, echter zonder opspraak, met heel zijn lichaam en mimiek. Naast zijn vakgebied is Willem cellospeler in het Delfts Symphonie Orkest. Volgens TOM had Willem ook nog wel dirigent kunnen zijn. Maar dat terzijde.

Ineens schiet me te binnen aan wie hij me doet denken. De beroemde wetenschapper Robbert Dijkgraaf. Hetzelfde enthousiasme zonder fanatisme. De intonatie, verhalen kunnen vertellen zodat iedereen ze begrijpt. Liefde voor het vak.

Naam Willem Schaftenaar

Geboren 1953

Getrouwd 3 kinderen, 2 kleinkinderen

Studie diergeneeskunde (1978, Utrecht)

Werk 1 jaar praktijkwaarnemingen Nederland kleine huisdieren en landbouw-huisdieren

3 jaar Kaapverdise eilanden (ontwikkelingssamenwerking)

1 jaar Mozambique (ontwikkelingssamenwerking)

3 jaar Malawi (ontwikkelingssamenwerking)

1 jaar Centraal Diergeneeskundig Instituut in Lelystad: EU-registratie diergeneesmiddelen

Sinds november 1988 dierenarts in Diergaarde Blijdorp

Hobby speelt cello in het Delfts Symphonie Orkest

foto's en interview
door Femke Foppema

“Nu ben ik gewoon een vrouw met een hond”

Joke Polak is 55 jaar en als gevolg van een aangeboren afwijking aan de oogzenuw zeer slechtziend. Door slijtage van het netvlies ging haar zicht in de loop der jaren nog verder achteruit.

Acht jaar geleden kreeg zij haar eerste geleidehond. Een leven zonder hond kan zij zich niet meer voorstellen.

De juiste match

Joke vertelt dat haar zicht op een bepaald moment zo slecht was, dat ze zich gedwongen zag haar werk - in het verzorgingshuis aan de overkant van de straat - op te geven.

‘Ik kwam thuis te zitten en dacht bij mezelf: als ik nu nog dingen wil ondernemen, heb ik een hond nodig.’

Joke was al bekend met het fenomeen geleidehond. Haar echtgenoot Duncan, eveneens zeer slechtziend, had er al enkele jaren een. Ze nam contact op met KNGF Geleidehonden.

‘Er komt dan iemand bij je langs die allerlei vragen gaat stellen: wat verwacht je van een hond? Wat wil je ermee gaan doen? Hoeveel routes ken je?’ Dat je in je omgeving routes kent, is een absolute voorwaarde. De hond is geen Tomtom die je kunt programmeren. Jij als baas bepaalt of hij links, rechts of rechtdoor moet.

De medewerker heeft een ‘proefhond’ bij zich waar je een rondje mee mag lopen om te ervaren hoe dat voelt. Een belangrijke factor voor het vinden van de juiste match is het looptempo, dat overeen moet komen. Net als mensen hebben ook honden hun eigen tempo.

Joke oefende eerst met de Dog-Sim, een metaal frame op wielen met dezelfde beugel die ook aan het tuig van een geleidehond is bevestigd. Dat helpt de overgang van het lopen met stok naar lopen met hond te vereenvoudigen.

Voorbeeld
Dog-Sim -
foto KNGF

De training

Joke voldeed aan de criteria en kwam op de wachtlijst. ‘Na ongeveer een jaar werd ik gebeld: we hebben een hond voor je!’ Er volgden twee intensieve trainingsweken voor Joke en hond Gentile in het

centrum van KNGF Geleidehonden in Amstelveen.

‘Het is daar super, net een hotel. Je hebt je eigen kamer met sanitair en krijgt prima maaltijden. Maar je moet ook wel hard werken. Veel lopen met de hond natuurlijk, maar daarnaast leer je ook alles over gedrag, voeding, verzorging, spelen. Je bouwt contact op met je hond. Vanaf de tweede nacht mag hij bij je op de kamer.’

Job (l) en Archie, lekker ontspannen na gedane arbeid

Met de hond naar huis

‘Dat is een spannend moment’, vertelt Joke. ‘Je bent zelf total loss na die training, en dan ben je weer thuis - mét je hond, die in een heel nieuwe omgeving moet wennen.’

Het eerste weekend thuis is een zogenaamd verwenweekend. Je krijgt nog geen tuig mee, er wordt nog niet gewerkt. Baas en hond kunnen, letterlijk en figuurlijk, wat aan elkaar snuffelen.

Na het verwenweekend volgen een paar dagen training thuis. Verder is er een nazorgprogramma: na vier weken komt je begeleider langs om te kijken hoe het gaat, dan na een half jaar en vervolgens eenmaal per jaar. Maar je kunt KNGF Geleidehonden te allen tijde bellen met vragen of problemen; er is een 06-nummer dat dag en nacht bereikbaar is. Een heel prettig gevoel, vindt Joke: ‘De begeleiding daar is echt fantastisch.’

Natuurlijk moet je veel dingen ook gewoon zelf ontdekken en ervaren. ‘De eerste keer dat ik alleen met Gentile een trap af moest, vond ik doodeng’ herinnert Joke zich. ‘Je moet je durven overgeven aan de leiding van de hond, dat kost tijd.’

Archie

Gentile was een schat, vertelt Joke, maar bleek uiteindelijk toch iets te temperamentvol voor het geleidewerk. Zoiets komt een enkele keer voor. Inmiddels is Archie er, een forse en rustige reu die zijn werk

fantastisch doet. Omdat het haar tweede hond was, verliep de training een stuk sneller. 'Maar zijn eerste dag hier vergeet ik nooit', lacht Joke. 'Hij liep achter me aan naar boven – en durfde vervolgens niet meer naar beneden! Er zit een bocht in onze trap waardoor hij geen overzicht had en dat vond hij eng. Ik was alleen thuis en kreeg het Spaans benauwd: hoe kreeg ik 33 kilo hond naar beneden? Uiteindelijk heb ik hem tree voor tree

weten te lokken. Hij is nooit meer naar boven gegaan!'

Archie ligt tijdens ons gesprek kwispelend in zijn mand en lijkt goed door te hebben dat het over hem gaat. Omdat hij niet aan het werk is – zijn tuig met 'niet aaien s.v.p.' hangt aan de kapstok – mag ik hem aanhalen. Hij kan er geen genoeg van krijgen en laat zich tenslotte met een diepe zucht door Joke weer in zijn mand sturen.

Het verschil tussen het leven met en zonder hond

Hierover hoeft Joke niet lang na te denken. Van alle voordelen die de hond voor haar heeft, noemt ze als belangrijkste: de energie die ze overhoudt en de sociale contacten.

Mensen die goed zien, aldus Joke, kunnen zich niet voorstellen hoeveel energie het kost om, tastend met een stok, je weg te vinden en steeds bang te zijn ergens tegenop te lopen.

Met een hond loop je heerlijk ontspannen in een constant tempo. En bovendien: 'Met alleen een roodwitte stok ben je een gehandicapte, waar men liever met een boog omheen loopt. Nu ben ik gewoon een vrouw met een hond, met wie mensen graag een praatje maken. Door Archie heb ik heel veel leuke contacten.'

Een voorwaarde is natuurlijk dat je van honden houdt. Joke heeft een blinde broer, maar: 'Die heeft niks met honden. Dan moet je er niet aan beginnen, dan zit zo'n beest alleen maar in de weg.'

Huis vol hond

Intussen komt echtgenoot Duncan thuis met hond Job. Ze hebben een ingewikkelde reis achter de rug omdat een deel van hun treintraject per bus moest worden afgelegd.

Duncan vertelt hoe Job hem weer feilloos langs diverse obstakels heeft geleid en aait hem liefdevol over de zwarte kop.

Job en Archie begroeten elkaar blij, Job sprint achter een rubber balletje en de kleine huiskamer is ineens vol hond. Joke en Duncan zitten er stralend bij. Honden zijn niet alleen fantastische geleidehonden, maar ook gezellige huisgenoten waar ze enorm veel plezier mee beleven.

KNGF Geleidehonden levert jaarlijks zo'n honderd geleidehonden af en heeft ongeveer twintig professionele instructeurs in dienst.

Sinds enkele jaren leidt KNGF Geleidehonden ook autismegeleidehonden op en vanaf dit jaar ook assistentiehonden voor mensen met een motorische beperking.

KNGF Geleidehonden is het oudste en grootste opleidingsinstituut in Nederland; daarnaast zijn er nog vier kleinere instituten. Momenteel lopen er in ons land zo'n negenhonderd geleidehonden met hun baasje rond.

De wachttijd voor een geleidehond bedraagt op dit moment drie tot zes maanden.

KNGF Geleidehonden stelt de honden gratis ter beschikking van visueel gehandicapten.

De eigenaar ontvangt van de zorgverzekeraar een vergoeding voor het onderhoud van de hond.

De Wachtlijst

Dit jaar heb ik samen met mijn vrouw Gemma deelgenomen aan de Nijmeegse 4-daagse.

Tijdens de 2e inschrijfronde hebben wij ons aangemeld, alleen de trouwe lopers kunnen in de 1e ronde inschrijven. Na verloop van enkele weken kregen wij het bericht dat wij ingeloot waren, mits aan de laatste voorwaarde (de betaling) was voldaan. Nu dus betalen en dan is de laatste hobbel genomen. Wat zeg ik: het begint pas, want dan moet er getraind worden, wekelijks en telkens weer opvoeren, het aantal kilometers. Ik zal u de details verder besparen: wij hebben op vrijdag 21 juli samen op de Via Gladiola mogen lopen. Ter hoogte van het Radboudziekenhuis staat langs de route ook een klein tenten-hospitaal met daarin mensen die zwaar ziek zijn. En dan besef je wat een gelukkig mens je bent, dat je deze 4-daagse kan doen. Toen wij dan onder het finishdoek doorliepen, zeiden wij tegen elkaar: "Ja, we hebben het gedaan en het was mooi, ondanks de pijn en de zere voeten, we did it".

Waarom schrijf ik dit? Het hele proces van inschrijven en deelnemen aan de 4-daagse is net als in het ziekenhuis als je hoort dat je een transplantatie moet ondergaan en op de wachtlijst komt. Uitloten is er niet bij, hier bepaalt gelukkig de gezondheid van je oog nog of je wel of niet snel aan de beurt bent. Zelf heb ik voor mijn rechteroog vijf maanden en voor mijn linkeroog vier maanden op de wachtlijst gestaan. Heel wat anders dan wat ik nu moet constateren, nl. dat de wachtlijst per 1 juli 2012 weer is toegenomen naar 788 personen. Verheugend echter is wel, dat het aantal transplantaties tot 1 juli 2012 staat op 729 en is toegenomen met 15% t.o.v. 2011. Dat zou in kunnen houden, dat de wachttijd aan het afnemen is tot ca. 6 maanden. Echter ook hier weer geldt, geen loterij maar de urgentie wordt bepaald door de gezondheidstoestand van het oog en de patiënt.

Penningmeesterschap

Al schrijvende weet u, dat ik inmiddels twee petten op heb; die van secretaris en die van penningmeester. Als penningmeester kan ik u vertellen dat wij gestart zijn met een aantal kostenbesparende maatregelen. Deze hebben vooral te maken met de aansturing van ons secretariaat en de financiële administratie.

Voor dit jaar zal het plaatje er hetzelfde uitzien: de kosten zijn reeds gemaakt en hebben daardoor nog een doorwerkend effect, maar voor het volgend jaar moeten de kosten lager zijn.

Met uw hulp gaat dat zeker lukken. Hoe? zult u zich afvragen. Wel, ik ben nu bezig met de verwerking van alle contributiebedragen. Dan valt mij op dat er een aantal leden is, dat een hoger bedrag overmaakt dan de contributie in werkelijkheid is. Dat is heel erg mooi en goed; vaak staat er dan ook nog een leuke boodschap bij van "Gast op HPV dagen" of "Donateur" of "Contributie en donatie" en de laatste "Dank voor uw mooie-oogvooru-succes gewenst".

Dus ... als u bent geïnspireerd door het bovenstaande dan zie ik dat bij gelegenheid wel bij uw betaling.

Het laatste wapenfeit van uw bestuur wil ik u niet onthouden. Voorzitter Jan Veltkamp en mijn persoon in de functie van penningmeester zijn beiden gemachtigd voor het beheer van de bankrekening bij ING-bank; dit alles gebaseerd op het 4-ogen principe. Wel nu, voor het ophalen van de autorisatie over de bankrekening moesten wij ons beiden in Leiden op het kantoor vervoegen.

Dit betekende zowel voor Jan als voor mij een reistijd van tenminste 1,5 uur heen en 1.5 uur terug, terwijl er zowel in Valkenswaard als in Hoorn een ING-vestiging is.

Onder het mom van veiligheid voor uw bestuur dus veel reizen. Bij collega-banken gaat dit soepeler heb ik mij laten vertellen, maar ja daar krijg je weer minder rente, dus... !!. Het was voor ons tevens weer een goede gelegenheid voor overleg van het dagelijks bestuur.

Om in termen van een bekende, gepensioneerde voetballer te spreken: 'Zo heeft ieder nadeel weer z'n voordeel!'

Martin Damen

secretaris/penningmeester

Visie op Zicht

Jongsma Medical Medische Optiek

H. Gerhardstraat 10
1502 CK Zaandam

T 075 614 0662
E info@jongsmamedical.nl

'Oog in Oog' 2012- Hermanus

In het volgende nummer:

Oog voor Kunst: Kunst(ige) Ogen of
De kunst van het Zien?